

LOGEION Commlab Klimaatnarratieven 22 november

- **Kim Sauter** – Hoofd Comm. NIOZ Zeeonderzoek
- **Renske van der Woerd** – NP RES communicatieadviseur
- **Sanne van den Hoek** – communicatieadviseur gemeenten Oudewater, Woerden, Utrecht
- **Geerte Paradis** – gedragswetenschapper klimaatbeleid TNO

Agenda Klimaatnarratief

1. Vraag aan zaal: welk klimaatverhaal beweegt jou? (2 min. x 2 met buur praten)
2. Check met de zaal (2 min)
3. Mini-presentaties IPCC, EZK, NH, gemeentes (4 min. p.p.)
4. Wetenschap over fear appeal (5 min.)
5. Take away (2 min.)

Vraag

- Welk klimaatverhaal vertel je jezelf?
- Hoe komt het dat jij in actie komt voor het klimaat?

- Bespreek dit even met je buurman/vrouw
- 2 minuten p.p.

Check met de zaal

- A. Fear appeal: Bij wie ging het over wat er misgaat als we niets doen?
- B. Hope appeal: Bij wie ging het over wat er beter kan worden?
- C. Oplossingen: Bij wie ging het erover hoe dat gaat lukken?
- D. Vertrouwen: Bij wie ging het over het vertrouwen dat het gaat lukken?

Narratief IPCC:

De mensheid zit in een ongekend ernstige crisis, maar we weten wat we moeten doen:

‘Alle hens aan dek’

Sixth Assessment Report
Working Group II: Impacts, Adaptation & Vulnerability

Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability

Sixth Assessment Report
WORKING GROUP III – MITIGATION OF CLIMATE CHANGE

ipcc

INTERGOVERNMENTAL PANEL ON climate change

Climate Change 2022
Mitigation of Climate Change

“ The evidence is clear:
The time for action is now

fear appeal:

Klimaatverandering bedreigt alle leven, inclusief de mens, overal op aarde. Elke tiende graad extra opwarming verkleint de kans op een leefbare toekomst.

hope appeal:

Voor elke sector bestaan al mogelijkheden om **uitstoot te halveren voor 2030** en we zien steeds meer tekenen van klimaatactie

Voor Europa:

1. Meer doden door hitte, meer branden, afname biodiversiteit, afname natuurlijke CO₂-opslag ecosystemen.
2. Landbouwverliezen door hitte, droogte, waterschaarste.
3. Waterschaarste bevolking en economische verliezen water-intensieve sectoren.
4. Meer overstromingen door hevige regenval, zeespiegelstijging bedreigt kustbewoning en cultureel erfgoed.
5. Toename armoede, ongelijkheid en onvrijwillige klimaatmigratie.

The infographic features a blue background with white text and icons. At the top right, the IPCC logo is displayed alongside the WHO and UNEP logos. The main text reads: 'There are options available now in every sector that can at least halve emissions by 2030'. Below this text, a shopping cart icon is positioned above the label 'Demand and services'. A dark blue curved banner at the bottom contains six circular icons representing different sectors: Energy (power lines), Land use (tractor and sun), Industry (robotic arm), Urban (city buildings), Buildings (construction crane), and Transport (train, truck, and airplane).

ipcc
INTERGOVERNMENTAL PANEL ON Climate change
WHO UNEP

There are options available **now** in every sector that can at least **halve** emissions by 2030

Demand and services

Energy Land use Industry Urban Buildings Transport

Oplossing en zicht op succes?

IPCC

De oplossingen zijn er,
dus als we nu allemaal
samenwerken aan
ingrijpende
systeemtransities
op alle vlakken,
dan kunnen we ons
aanpassen aan
klimaatverandering en
de schade beperken.

Systemen transformeren:

Energie | Landgebruik | Industrie | Steden |
Bouw | Transport | Leefstijl vraag & aanbod

Wat valt op? IPCC

Acute noodzaak én vele mogelijkheden om in alle aspecten van de maatschappij uitstoot te halveren voor 2030. Snel samenwerken aan ingrijpende systeemtransities is van levensbelang.

Alle ingredienten van effectief narratief zijn aanwezig, maar IPCC-rapporten zijn allesomvattend en neutraal-feitelijk geformuleerd ivm wetenschappelijke basis en vereiste goedkeuring van beleidssamenvattingen door alle deelnemende overheden

- i.t.t. perspresentaties door VN Secretaris Generaal Guterres:

“Coal and fossil fuels are choking humanity...”

“Failure to fulfill climate leadership is criminal”

“Delay is death...”

“Climate adaptation saves lives”

“We know what to do and we have the tools”

“Inspiration comes from those fighting back with solutions”

Narratief vanuit
EZK

Input voor
communicatie
materiaal

Rijksoverheid

Nederland gaat voor groen

Het klimaat- en energieverhaal

Onze missie

Onze aarde warmt op. We maken sterkere dijken vanwege de stijgende zeespiegel. We passen gebouwen aan om ze koeler te krijgen in de zomer. Dat is allemaal nodig, want we krijgen steeds vaker te maken met extreem weer. Dit bedreigt het leven van mensen, dieren en de natuur. En het richt schade aan met

Daarom pakken we het groter aan. Van de manier waarop we onze energie opwekken tot de manier waarop we ons huis verwarmen. Van hoe we reizen tot hoe onze industrie werkt. Van de manier waarop we bouwen tot de manier waarop we ons eten maken. We hebben daarbij meer oog voor de gezondheid van dieren en de natuur. En we maken samen met

[Narratief Klimaat en Energie \(lcnk.nl\)](https://www.lcnk.nl)

Fear of hope appeal? EZK

- › *“Onze aarde warmt op. We maken sterkere dijken vanwege de stijgende zeespiegel. We passen gebouwen aan om ze koeler te krijgen in de zomer. Dat is allemaal nodig, want we krijgen steeds vaker te maken met extreem weer. Dit bedreigt het leven van mensen, dieren en de natuur. En het richt schade aan, met wereldwijde gevolgen.”*
- › *“Maar die offers zijn het waard: voor nu en voor straks, met goed geïsoleerde woningen, stillere steden en schonere lucht. En voor nog later, zodat we een gezonde planeet doorgeven aan volgende generaties. Zowel voor ons, als voor de natuur. Duurzaam leven omdat het beter én fijner is.”*

Oplossing en zicht op succes? EZK

- Iedereen aan
zet
- Zorgen aan
bod

- › *“Dat kan al met kleine stappen, zoals vaker de fiets pakken, minder vlees eten en meer spullen recyclen. Of met grotere stappen, zoals zonnepanelen op het dak te plaatsen of dubbel glas in kozijnen te zetten.”*
- › *“Van de manier waarop we onze energie opwekken tot de manier waarop we ons huis verwarmen. Van hoe we reizen tot hoe onze industrie werkt. Van de manier waarop we bouwen tot de manier waarop we ons eten maken. We hebben daarbij meer oog voor de gezondheid van dieren en de natuur. En we maken groenere keuzes aantrekkelijker, zoals op vakantie gaan met de trein in plaats van het vliegtuig. We maken wijken aardgasvrij en leveren duurzame warmte aan woningen. We gaan voor nog meer wind- en zonne-energie, die we vooral opwekken op zee. En - waar mogelijk - op land. Samen zoeken we naar de beste plekken voor windmolens en zonnepanelen. We bedenken manieren om de ruimte in ons kleine land het beste in te zetten voor zowel natuur, landbouw als wonen. En werken toe naar een samenleving zonder afval.”*
- › *“Daar worden van tevoren duidelijke afspraken over gemaakt: met de landbouw, met het bedrijfsleven en met de industrie. Zo houden we deze bedrijven - en deze banen - in Nederland. En zorgen we dat zij verder vergroenen.”*
- › *“Nederland maakt in Europa en daarbuiten afspraken met landen. En we houden elkaar scherp. Als andere landen zich niet aan afspraken houden, spreken we ze erop aan. Kwetsbare landen die onze steun nodig hebben, helpen we verder.”*

Wat valt op? EZK

- Fear & Hope appeal komen beiden aan bod maar wat rustig, geen hoge urgentie
- Ook al gaat het over een "*grote verbouwing*" het leest niet als ingrijpend
- Oplossingen worden genoemd
- Wordt ingegaan op mogelijke obstakels/zorgen
- Alle sectoren en rollen zijn aan zet

Fear of hope appeal? Gemeenten

Oudewater (10.000):

- Fear:
- Hope: groene gemeente blijven

Woerden (50.000):

- Fear: boren naar olie en gas, houtrook
- Hope: groene gemeente, schone aarde doorgeven

Utrecht (750.000)

- Fear: geen tijd te verliezen, rampen, extremen, crisis, IPCC
- Hope: klimaatadaptieve, schone, groene stad, rechtvaardige transitie, betere gezondheid

Oplossing en zicht op succes? Gemeenten

- We doen het samen (OWU)
- Gemeente heeft voorbeeldfunctie (OWU)
- Alert op nieuwe ontwikkelingen (WU)
- Sterke overheid nodig (WU)

Succes?

Oudewater had niet echt een probleem...

Woerden gaat voor 'stevig offensief'

Utrecht: 'We lossen het niet in ons eentje op, maar doen alles wat wij kunnen doen.'

Wat valt op? Gemeenten

- Sterke focus op concrete acties.
- Zeker bij kleinere gemeenten mist context (narratief).
- Terughoudend met aanwijzen boosdoeners, laten liever oplossingen zien.

Narratief RES-regio NH

Onderzoeksvraag

Hoe kunnen we inwoners een perspectief en argumenten aanreiken waarmee het gesprek over de energietransitie naast de onvermijdelijkheid ook gaat over de voordelen en de kansen?

Nieuwe tijden nieuwe kansen

Door de energietransitie zitten we in een nieuwe tijd vol uitdagingen én mogelijkheden. Want hoe gaan we dit doen? Tegelijk zorgen nieuwe tijden altijd voor nieuwe kansen. Zoals nieuwe banen, schonere lucht in de buurt en een lagere energierekening. Dus denk mee. Beslis mee. En profiteer mee. Want steeds meer mensen laten zien: zo kan het.

Fear of hope appeal? RES- regio NH

- RES-regio NH gebruikt in dit narratief geen fear appeal
- Hope appeal: Er wordt ingezet op 'nieuwe kansen' wat kan er wel en wat voor voordelen levert dat op? (lagere energierekening, schonere lucht in je wijk, nieuwe banen)
- Met elkaar krijgen we dit voor elkaar
- Iedereen heeft zijn eigen rol hierin

Oplossing en zicht op succes? RES- regio NH

- Niet één makkelijke oplossing voor alles, wel veel antwoorden
- Inspirerende voorbeelden van inwoners en ondernemers geven antwoord op de 'hoe' vragen

Wat valt op? RES-regio NH

- RES-regio NH zoomt in op de kansen die de energietransitie biedt. De 'whats in it for me' als inwoner of ondernemer is heel duidelijk aanwezig
- Inspirerende voorbeelden maken de energietransitie toegankelijker
- Het voelt minder groot en ver weg. Zou de urgentie nog meer benadrukt moeten worden?

Wat valt op als
je naar de
verschillende
narratieven
kijkt?

- De narratieven van IPCC, EZK en NH bevatten allemaal: iedereen is aan zet
- IPCC doet een groter fear appeal, ook hope appeal + oplossingen

Narratieven

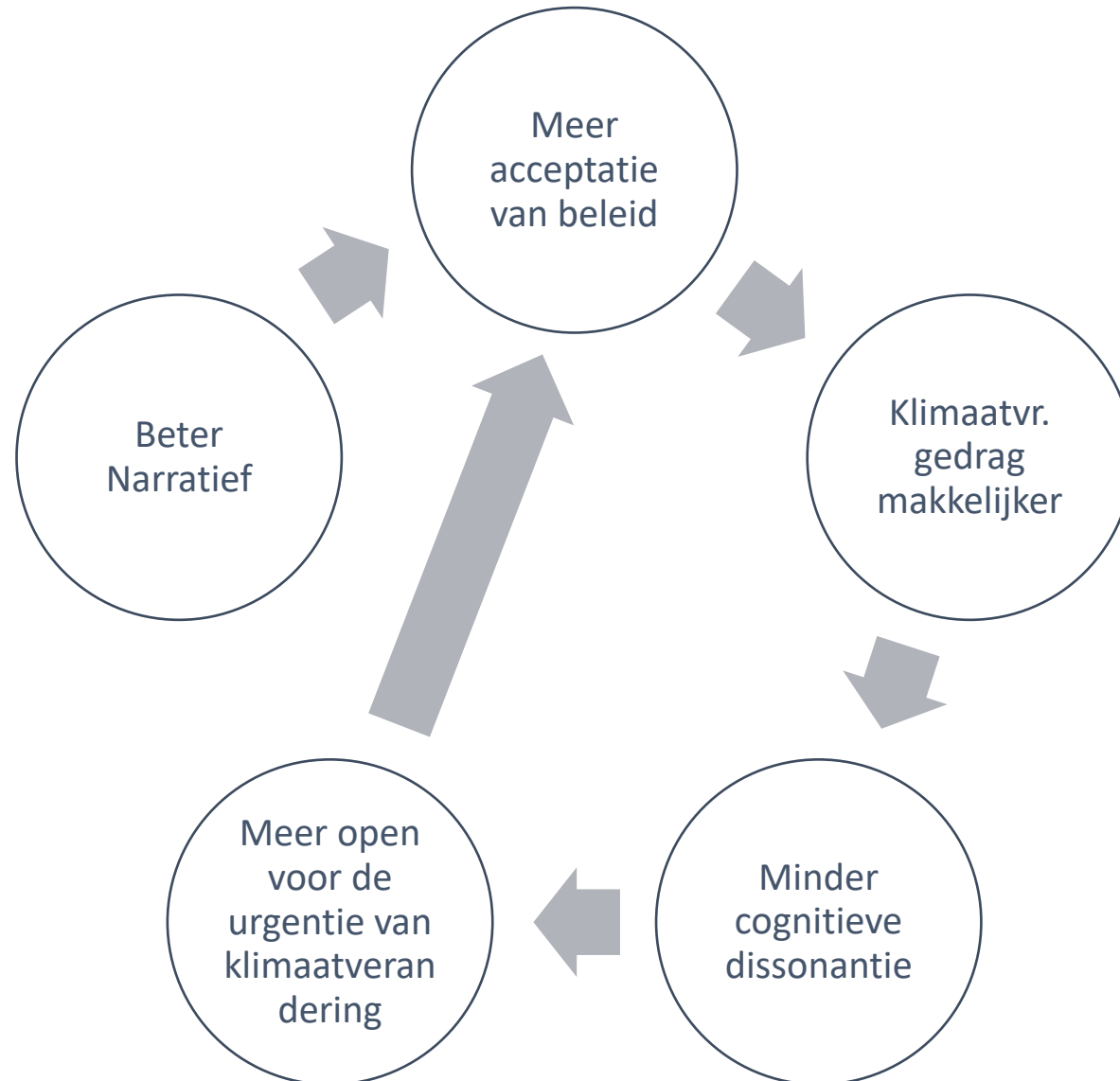
DOOM & GLOOM? JA, MAAR MET PERSPECTIEF!

- Fear appeal literatuur – wat werkt?
 - Meer bedreigend verlies frame: **wat verliezen we als we niets doen?** (fear appeal)
 - +
 - Vertrouwen in eigen kunnen: **kunnen bewoners wat we van ze vragen?** (self-efficacy)
 - Vertrouwen in de oplossing: **draagt de oplossing echt bij aan het oplossen van het probleem?** (response efficacy)
- **Zo niet?** Bijv. cognitieve dissonantie, afhaken

Narratieven

BELEID KAN GEDRAG EENVOUDIGER MAKEN

N.a.v. Per Espen Stoknes

Take away: hoe gebruik je deze kennis?

- Waarom doen we wat we doen? (oplossing)
- Wat gaat er mis als we niets doen? (Fear appeal)
- Wat is er straks beter? (hope appeal)
- Gaat ons dat lukken? (uitzicht op succes)

Meer weten?

- Kijk op www.lcnk.nl “narratief klimaat en energie”
- Deel je narratief via LCNK